

PAUL EN HENDRIK

ZONDAGSSCHOOL.

DOOR
E. Gerdes.

LEIDEN - A. W. SLJTHOFF.

PAUL EN HENDRIK.

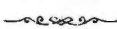
PAUL EN HENDRIK

DOOR

E. GERDES.

Met gekleurd Plaatje.

LEIDEN. — A. W. SIJTHOFF.

PAUL EN HENDRIK.

Paul was het eenige zoontje van een zeer rijk heer. Hij had geene zusjes om mede te spelen en zijn broertje was gestorven toen Paul drie jaren oud was. Hierover had zich zijne moeder zoo bedroefd gemaakt, dat zij er ziek van geworden was, en nadat zij een paar jaren gesukkeld had, stierf zij, haar eenig zoontje aan de zorg overlatende van haren treurenden man. De kleine Paul was vijf jaren toen zijne lieve moeder stierf en hoewel hij niet recht wist hoeveel hij aan haar verloor, toch weende hij zeer toen men zijne lieve moeder in de kist legde en men hem van het hoofd tot de voeten in het zwart kleeedde.

Ja, hij had veel aan zijne moeder verloren, want zij was altijd den ganschen dag met hem; kon zoo aardig met hem spelen en wist hem zooveel te vertellen van hetgeen de Heer gedaan had tot welzijn der menschen. Menigmaal en wel gedurende hare ziekte, had zij hem op haren schoot genomen en terwijl hij dan met zijn hoofdje tegen hare borst leunde, verhaalde zij hem de geschiedenis van den Heere Jezus, die uit groote liefde den hemel had verlaten en op aarde was gekomen om zondaren zalig te maken. Heel dikwijls had zij hem gezegd dat hij een recht vroom lief kind moest worden en steeds den Heere vragen om hem een nieuw hart te geven, waarmede hij den Heer lief kon hebben. Ook had zij hem vele liederen en versjes geleerd, die zij hem zoolang had voorgezongen tot dat hij ze allen van buiten kende.

En nu was die lieve moeder dood! Zie, dat was recht smartelijk voor Paul. Hij deed de eerste dagen dan ook niets dan weenen en zat uren lang in eenen hoek en liet zijn speelgoed en prentenboeken onaangeroerd liggen. Bij zijn goeden vader vond hij weinig troost, want deze was zelden te huis, daar hij eene hooge betrekking bekleedde aan het hof van den koning.

Doch zooals het met kleine kinderen gaat, die reeds vroeg hunne moeder verliezen, zoo ging het ook met

Paul. Toen Paul zeven jaar was, had hij wel zijne moeder niet geheel vergeten, maar hij dacht dagelijks minder aan haar, en alleen dan herinnerde hij zich aan haar, als hem een harer liederen binnenschoot. En toen hij zijn zwart jasje verruilde voor een bont gekleurd kieltje, en toen de rouwband van zijn pet af ging, en hij een bruin kastoren hoedje kreeg, — zie toen was het alsof met het rouwgoed ook de herinnering aan zijne moeder verdwenen was.

Paul had nu niemand anders op de wereld dan zijn vader en zijn grootvader. Hij zag zijn vader zelden, en zijn grootvader woonde buiten de stad op een groot kasteel. Eenmaal in het jaar bracht Paul's vader zijn zoontje naar zijnen grootvader en daar bleef hij dan gewoonlijk zes weken totdat zijn vader hem weër terughaalde. Als Paul bij zijn grootvader was, dan had hij het recht naar zijn zin, want grootvader hield veel van hem, wist allerlei spelletjes, waarmede hij Paul vermaakte, en vertelde hem ook mooie geschiedenisjes. Er was echter iets in Paul dat zijn grootvader niet goed vond en dat was Paul's traagheid. Het is waar, Paul had een meester, die alle dagen kwam om Paul te leeren lezen, schrijven en rekenen, maar als de meester weggegaan was, dan zag Paul niet meer naar zijne boeken om. Dan deed hij niets dan

spelen, knikkeren, tollen, rondloopen, met den bal spelen, of hij bleef voor de glazen zitten en keek naar de bloemen op de weide.

Paul had een houten paardje dat op wielen stond. Zijn grootvader had hem dit paardje gegeven en daarmee kon zich de kleine jongen uren achtereen vermaken. Het was inderdaad ook een mooi paard. Het zag er uit als een heuzig paard met een mooi zadel en blanke toomen. Ook had het paard stijgbeugels, en als Paul op het paard zat, dan zag hij er uit als een kleine ruiter, die paard leert rijden. Paul's grootvader zag gaarne, dat Paul met het paardje speelde, maar het gaf hem veel verdriet, dat Paul zoo weinig lust had om wat nuttigs te doen. Om hem dit te leeren, besloot hij Paul eens eene geschiedenis te vertellen, ten einde hem tot werkzaamheid aan te sporen.

Op zekeren tijd was Paul weder bij zijnen grootvader op het kasteel gelogeed. Hij had den geheelen morgen in den tuin doorgebracht, maar geen oog in een boek geslagen, noch eenig nuttig werk gedaan. Op eenmaal viel het hem in dat zijn paardje in de kamer was. Dadelijk liep hij uit den tuin naar huis, en regelrecht naar de kamer waar het paardje in een hoek stond. Toen hij binnen kwam, zag hij zijn grootvader in een leuning-

stoel zitten en de courant lezen. Dit was Paul wel gewend, want grootvader deed altijd wat nuttigs. Paul aaide eerst zijn paardje en sprak met het houten dier even alsof het hooren kon. Vervolgens ging hij er boven op zitten en wel dicht bij zijn grootvader.

„Vindt u niet, grootvader,” vroeg Paul, „dat mijn beestje een mooi paard is?”

„Ja, dat vind ik wel,” antwoorde grootvader, die over de courant heen naar zijn kleinzoon zag.

„En wat rijdt het paardje mooi!” sprak Paul. „Zie eens hoe rechtop houdt het beest zijn ooren en wat een mooien kop heeft het.”

„Ja, dat vind ik ook,” zeide grootvader.

„En grootvader,” vervolgde de kleine babbelaar, die tusschenbeide net deed alsof hij draafde, „zie eens hoe hard het beest loopen kan. Ik kan al goed rijden, zonder er af te vallen.”

„Dat zie ik,” zeide grootvader.

„Grootvader,” babbelde de kleine voort, „zal ik niet een knap generaal worden? Mij dunkt, als de koning mij ziet rijden, dan maakt hij mij dadelijk officier of generaal.”

„Dat geloof ik niet, Paul,” sprak grootvader glimlachend.

„En waarom niet grootvader?” vroeg Paul.

„Omdat gij nog weinig weet en te jong zijt om gene-

raal te worden. Een generaal, mijn kind, heeft ook meer te doen dan paard rijden."

„En wat dan, grootvader?"

„Wel, een generaal moet de soldaten commandeeren en heeft veel werk. Of dacht ge dat een generaal niets te doen had?"

„Ja, grootvader."

„Nu, dan hebt gij het mis. Een generaal heeft meer werk dan gij denkt. En er is nog niemand generaal geworden, die niet veel heeft geleerd en gewerkt. Gij zoudt gaarne generaal worden, niet waar?"

„Ja grootvader," antwoordde Paul.

„Dat help ik u wenschen," zeide grootvader, „maar dan moogt ge wel beginnen om vroeg nuttige zaken te leeren en vooral om u vroeg aan den arbeid te gewennen. Alles om u heen spoort u daartoe aan"

„Ja maar grootvader, ik zie toch nooit iets om mij heen dat werkt, behalve de menschen!

„Niet?" vroeg grootvader. „Wel, dan hebt gij slecht uit uwe oogen gekeken. Maar kom, ik zal u eens eene geschiedenis vertellen, waaruit gij kunt leeren, hoe alles om ons heen ons toeroept dat wij arbeiden moeten om nuttig te zijn voor elkander. Wilt gij het geschiedenisje hooren?"

„O, heel gaarne, als het u belieft, grootvader,” antwoorde Paul, die zich goed op zijn paardje terecht zette om te luisteren.

„Nu, hoor dan toe naar de geschiedenis van

Een jongentje, dat niet wilde werken.

„Er was eens een jongetje, dat net zoo groot en zoo oud was als gij Paul. Hij woonde buiten op het land bij zijne moeder en zuster, die beide zeer vlijtig waren. Maar de kleine Hendrik zoo heette de knaap, had geen zin om iets te doen. Zelfs niets eens hield hij van spelen. Het liefst deed hij niets, en uren lang kon hij aan den ingang van het huis zitten, om in de verte te kijken naar de blauwe lucht of de groene weiden. Dan zat hij met zijne hand in den zak en zette een gezicht zoo brommig als een poedel, die slaag heeft gekregen. Als hij geweten had dat arbeid plezierig en heilzaam is, dan zou hij niet zoo lui geweest zijn. Ook kende hij het versje niet, dat ik ergens eens gelezen heb:

Gelukkig hij,
Die vlug en blij,
Naar 't werk, naar 't werk komt spoeden,
Die 't groote kwaad
Der luiheid haat;
Zich niet met 's naasten zweet wil voeden.

Maar zalig hij,
Die om en bij
Het ijvig, ijvig werken,
In nauw verkeer
Met God den Heer,
Zich tot den arbeid weet te sterken.

Op zekeren zomerschen morgen staat hij weêr voor de deur van de woning zijner moeder. De zon scheen daarbuiten zoo helder, dat het een lust was om te zien.

„Ik heb van daag den heelen dag geen school,” pruttelt hij bij zich zelve, „wat zal ik nu doen? In lezen heb ik geen zin; in spelen ook niet, ik zal maar liever wat stil zitten en kijken.”

Een oogenblikje zat hij stil, met beide handen in den zak, toen zijne zuster Antje aankwam. Antje was veertien jaar oud en deed al veel goeds in het huishouden. Zoodra Antje haren broer zoo lui zag zitten, zeide zij:

„Wel Hendrik, hoe zit gij daar? Kom, sta eens op als een jongen, en ga met mij naar het land. Kom, dan zijt ge ook een allerbeste jongen.”

„Maar Hendrik deed net alsof hij het niet hoorde. Eigenlijk gezegd, hij hoorde het wel, maar hij had geen zin om op staan en met Antje mede te gaan. Hij stopte zijne

handen nog dieper in den zak en keek zijne zuster niet eens aan.

„Maar Hendrik,” zeide zijne zuster op vriendelijken toon, „hoe heb ik het nu met u? Hebt gij dan vergeten, dat moeder u van morgen vroeg gezegd heeft, dat gij mij zoudt helpen!”

„O, moeder, is niet te huis!” sprak Hendrik geuwend.

„Dat weet ik wel,” zeide Antje. „Moeder is naar eene zieke vrouw om wat soep te brengen en met haar te spreken over den Heere Jezus, die de ware geneesmeester is, — maar moeder heeft u nog gezegd voor dat zij uitging, dat zij hoopte dat gij mij zoudt helpen.”

„’t Is wel mogelijk dat moeder dat gezegd heeft!” sprak Hendrik, „maar ik heb nu geen lust om iets te doen; ik vind het veel plezieriger hier in de zonnenschijn te zitten en rond te kijken.”

„Ja maar, dat zou niet lief van u zijn. Gij moet wat doen. Kom, ga met mij mede.”

„Neen,” zei Hendrik. „Ik doe het niet. Ik moet ook altijd werken, dan in school, dan op het land en dan weër thuis. Maar als ik dan wat doen *moet*, dan ga ik hier wat rondloopen en spelen.”

„Dat kunt ge later, Hendrik. Als gij eerst mij gehol-

pen hebt, dant kunt ge rondloopen en spelen zooveel ge wilt. Kom, lieve Hendrik, kom, sta op en ga met mij mede."

„En wat zou ik dan doen?" vroeg Hendrik nog altijd even lui.

„Wel ik moet naar den tuin en naar ons kleine moesland. Daar staan zulke lekkere doperwten, die wij moeten plukken. Wij zullen dat samen eens doen, en als wij ze geplukt hebben, dan moogt gij ze ook doppen. Hè, wat zullen die doperwtjes lekker smaken, als Hendrik ze gedopt heeft."

Hendrik talmde nog altijd.

„Kom toch, broêrtje lief, sprak Antje, die deed alsof ze Hendriks onwilligheid niet bemerkte en hem met zoete woordjes trekken wilde. „Wij zullen samen erwtjes plukken en doppen. En als ze dan gedopt zijn, maken wij vuur aan, en dan zullen wij samen erwtjes koken. O, wat zal moeder in haar schik zijn als ze dan de erwtjes, gekookt en wel, op de tafel zal zien staan!"

„Neen, ik doe het niet!" zeide Hendrik norsch.

„Foei, Hendrik," sprak Antje op een vermanenden toon, „weet gij dan niet dat de Heere gezegd heeft vader en moeder gehoorzaam te zijn? Moeder heeft gezegd dat gij mij helpen zoudt — en als gij het nu niet doet, zijt gij ongehoorzaam."

Zonder een woord te spreken, stond Hendrik op; maar in plaats van met Antje mede te gaan, liep hij hard weg, regelrecht naar het weiland en strekte zich zoo lang als hij was in het gras uit.

Terwijl hij daar zoo lui lag, zag hij niet ver van zich vandaan twee roodborstjes in den boom zitten. Het waren allerliefste diertjes. Hunne oogjes gingen telkens heen en weder, en ze zagen er zoo vroolijk uit alsof de heele wereld hun toebehoorde. Van tijd tot tijd vlogen zij weg en als ze weder kwamen, zag Hendrik dat ieder vogeltje een stroohalmpje, een veértje, een pluusje of een snippertje in den bek had. Vervolgens zag Hendrik ze hiervan een nestje maken voor de jongen, die ze nog krijgen zouden. En dat nestje bouwen ging zoo aardig en vreedzaam. De vogeltjes werkten zoo plezierig, zonder dat ze elkander beten of nijdig waren. Integendeel, het mannetje zag het wijfje heel vriendelijk aan, en het wijfje keek tusschenbeide eens op alsof ze zeggen wilde: „vindt ge niet, dat ik ook vlijtig werk en goed mijn best doe.” De vogeltjes zagen Hendrik in het gras liggen, en tusschenbeide hielden zij op met het bouwen van hun nestje en keken Hendrik aan, alsof ze zeggen wilde: „foei! wat ligt die luie jongen daar in het gras! Wij zijn veel vlijtiger dan hij.”

En 't was net alsof Hendrik dit hoorde, want hij dacht bij zich zelve: „die vogeltjes maken mij beschaamd; ik ben een luiaard en zij zijn zoo vlijtig.”

Hendrik keerde zijn aangezicht van de vogeltjes af. Hij kon hunne vlijt niet langer aanzien, terwijl hij daar zoo lui lag.

Thans trof zijn oog een ander voorwerp. De weide was bedekt met keurige en geurige bloemen. Daar waren gele, roode, witte en blauwe bloempjes, bijna zooveel als gras-halmpjes en eindeloos om te tellen. Eensklaps hoort Hendrik een geluid dat vlak langs zijn oor gaat, Hij ziet op en bemerkt een bijtje, en niet één, maar wel twintig, ja zelfs zooveel dat er bijna zoovele bijtjes als bloempjes zijn.

„Wat willen die bijtjes toch doen?” denkt Hendrik.

Hij richt zich een weinig op en ziet nu hoe elk bijtje in de kelk der bloemen dringt om daar honig te verzamelen, en als het genoeg heeft, vliegt het daarmede naar eene bijenkorf, maar komt dadelijk weder om nog meer te halen. Want de bijtjes kunnen alleen des zomers honig verzamelen, wijl er des winters geene bloemen buiten op het veld groeien. Tusschenbeide vliegt er weér een bijtje langs Hendrik heen en dan is het alsof het kleine diertje hem influistert: „foei, luiaard! ligt gij

daar zoo op het gras, terwijl wij zoo vlijtig arbeiden. De Heer heeft ons geschapen om te werken en niet om te luieren."

Nu kon Hendrik het niet langer meer uithouden. De vogeltjes hadden hem zijne luiheid verweten en de bijtjes thans ook, — neen, nu wilde hij weg.

Thans ging hij eenige voetstappen voort en kwam aan een klein beekje, welks water zoo helder was als kristal. Als hij zich een weinig voorover bukte, kon hij er zijn gezicht in zien. En als hij dit deed, dan was het alsof hij een jongen in het water zag, die op zijn voorhoofd den naam droeg van luiaard en ongehoorzaam kind.

Hij zette zich aan den rand van het water neder. De oever van het beekje stond vol lang hoog gras en allerlei bloempjes. Een zacht windje deed de grashalmpjes en bloempjes heen en weder ruischen en schenen te spelen met de rimpels, die het beekje maakte. Op den bodem van het beekje lagen eenige steentjes en achter die steentjes waren eenige waterinsekten bezig hun nestje te bouwen. Ook de vischjes deden wat. Alles wat Hendrik zag, leefde en arbeidde. Maar hij zelf deed niets. Het beekje deed ook wat, want zachtjes stroomde het voorwaarts en bevochtigde hier en daar de wortels der planten, die anders zouden verdrogen. Dit voorwaarts gaan van het

beekje maakte eenig geruisch, en bij het geruisch was het Hendrik alsof het beekje zeide:

„Foei, Hendrik! Foei luiard! Schaam u wat. Zie eens hoe vlijtig alles is. Ook ik doe mijn best en wil gaarne eene groote rivier worden. Als ik mij niet beweegde en mij maar stil hield, dan zou ik spoedig uitdrogen, maar nu ik steeds voorwaarts ga, groei ik aan, en als gij maar naar ginder gaat, dáár, waar die violen staan, dan zult gij zien hoe ik breeder en eindelijk eene groote rivier wordt. Foei, foei, foei!”

Hendrik stond op. „Hoe,” dacht hij, „de roodborstjes, de bijtjes, de waterinsekten, de vischjes, het beekje, — alles is aan het werk, en elk verwijt mij mijne traagheid, — en ik zou lui blijven? Neen, ik zal dadelijk aan het werk gaan.”

Zoo gezegd — zoo gedaan.

Haastig liep hij naar huis, zocht zijne zuster op, vond haar in den tuin en zeide: „Antje, ik wil u helpen erwten plukken. Is dat niet goed?”

„Heel goed, Hendrik!” antwoordde zij. „Kom maar hier.”

„En mag ik dan straks de erwten ook doppen?” vroeg Hendrik.

„Wel zeker. Gij alleen!” zeide Antje.

Nu ging hij aan het werk, en hij plukte en dopte dat het een lust was om te zien. En toen moeder te

huis kwam en Hendriks vroolijk gezicht zag, zeide zij:

„Ik kan wel zien wie er vlijtig geweest is. Het verheugt mij dat Hendrik zoo zijn best gedaan heeft. Ga zoo voort, mijn kind en doe altijd wat uwe hand vindt om te doen. De Heer zegent het huis van den vlijtige, maar als gij traag zijt tot den arbeid, „zoo zal uwe armoede u overkomen als een wandelaar, en gebrek als een gewapend man.” (Spreeken VI vs. 11).

„Wel Paul,” zoo vervolgde de grootvader, „wat zegt gij van dit geschiedenisje? Is het niet aardig? Heeft het u niet geleerd, dat het kwaad en nadeelig is altijd zoo traag te zijn of den tijd door te brengen met spelen? Zou het niet beter zijn dat gij van nu af vlijtiger waart en meer dacht aan het leeren?”

Paul sprong van zijn paardje af, zette het in eenen hoek bij de kast, bond het vast aan een stoel opdat het niet weg zou loopen, ging vervolgens naar zijnen grootvader, klom op diens knieën en toen zijn mond dicht aan grootvaders oor houdende, fluisterde hij:

„Grootvader lief! Ik beloof u dat ik voortaan vlijtiger zal wezen en minder spelen. Ik wil net doen als het beekje en steeds vlijtig voortgaan opdat ik gedurig groo-ter en grooter worde. Is dat niet goed?”

„Zeker mijn kind,” antwoordde grootvader, „en onthoud de spreuk: Welgelukzalig is een iegelijk, die den Heer vreest, die in Zijne wegen wandelt; want zult eten den arbeid uwer handen; welgelukzalig zult gij zijn, en het zal u welgaan.” (Psalm 128 vs 2).

En Paul hield zijn woord. Hij werd een vlijtige, vrome knaap en was bemind en geacht van alle menschen.
